

Predstavuje Huawei naozaj bezpečnostnú hrozbu?

Michaela Marečková

Huawei Technologies je čínska telekomunikačná spoločnosť, ktorá ponúka kompletne riešenie infraštruktúry pre káblové aj bezdrôtové počítačové a mobilné siete. Huawei dnes funguje vo viac ako 170 krajinách sveta a jej výrobky používa tretina svetovej populácie. Spoločnosť Huawei, pred tromi desaťročiami založil bývalý príslušník Čínskej ľudovej armády, Ren Zhengfei, ktorý dokázal za podpory štátu z malého podniku vytvoriť gigantickú spoločnosť akú poznáme dnes.¹ V posledných rokoch si však táto firma získala pozornosť médií nie kvôli svojim obchodným úspechom, ale kvôli podozreniam, že sa podieľa na spravodajskej činnosti. Toto podozrenie vychádza z právneho a politického prostredia Čínskej ľudovej republiky, ktorej zákonmi sú povinné sa riadiť všetky čínske súkromné spoločnosti. Regionálne pobočky Huawei po celom svete by mohli prostredníctvom zariadení, ktoré predávajú, sledovať svojich klientov a neskôr poskytovať informácie čínskej vláde. V krajnom prípade by firma teoreticky mohla i ohroziť fungovanie bežných služieb v štáte ako je napríklad chod internetového pripojenia.²

Debata o rizikách spojených s používaním výrobkov firmy Huawei sa vedie aj v Českej republike. Národný úrad pre kybernetickú a informačnú bezpečnosť (NÚKIB) vydal v decembri minulého roku varovanie pred používaním softvérových aj hardvérových komponentov spoločnosti Huawei Technologies a ZTE Corporation³. Na základe tohto varovania, bola spoločnosť Huawei vyradená z tendra na vybudovanie daňového portálu „Moje daně“ a napokon Generálne finančné riaditeľstvo celý tender aj úplne zrušilo kvôli neistote

¹ Huawei Technologies Co. *Kto je spoločnosť Huawei?* (<https://consumer.huawei.com/sk/about-us/>)

² Harvey, P. *Huawei's CEO Denies Back Door Theory- Reports*; (<https://www.lightreading.com/carrier-security/huaweis-ceo-denies-back-door-theory---reports/d/d-id/748826>)

³ ČTK. *Čínské firmy Huawei a ZTE jsou kybernetickou hrozbou, varuje český úřad*; (https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/huawei-zte-kyberneticka-hrozna-cinske-spolocnosti-nukib.A181217_152310_domaci_kuce)

z ďalšieho procesného a právneho vývoja situácie.⁴ Ministerstvo obrany odstránilo so služobných telefónov značky Huawei bezpečnostnú aplikáciu AirWatch⁵ a Ministerstvo zdravotníctva zase zakázalo používať akékoľvek technológie od tejto čínskej firmy.⁶ Rizikom, pred ktorým NÚKIB varuje, nie sú všetky technológie, ktoré v tejto chvíli používajú orgány verejnej správy alebo úplne bežný užívateľ smartfónov. Výrobky Huawei sa podľa neho stávajú rizikom vo chvíli, keď sú použité v rámci komunikačných a informačných systémov, ktoré majú z hľadiska bezpečnosti strategický význam. Podľa zákonov Čínskej ľudovej republiky totiž všetky súkromné spoločnosti, musia byť súčinné pri plnení záujmov Číny a tak na základe toho sa vytvárajú obavy, žeby tieto záujmy mohli byť uprednostňované pred záujmami užívateľov technológií Huawei.⁷

V súčasnej dobe sú v Česku prístroje a komponenty tejto firmy používané v takých inštitúciách ako je Úrad pre jadrovú bezpečnosť, Úrad vlády a niektoré ministerstvá, Řízení letového provozu, České energetické závody, či dokonca armáda a Polícia ČR. Vysoká miera používania výrobkov tejto čínskej spoločnosti môže súvisieť aj s tým, že v ČR vo viacerých štátnych zákazkách získava hlavnú úlohu najnižšia cena, (ktorú Huawei často ponúka) a na bezpečnostné riziká sa dôraz veľmi nekladie. Veľmi špecifický je vzťah Pražského hradu so spoločnosťou Huawei, pretože majú medzi sebou uzavretú dohodu o vzájomnej spolupráci

⁴ ČTK. *Generální finanční ředitelství zrušilo tendr na daňový portál. Z řízení dříve vyloučilo Huawei;* (<https://www.e15.cz/domaci/generalni-financni-reditelstvi-zrusilo-tendr-na-danovy-portal-z-řízení-dříve-vyloučilo-huawei-1356453>)

⁵ Táto aplikácia sa používala napríklad pre zabezpečenie prístupu z mobilných telefónov do niektorých služieb vnútorného informačného systému armády ČR.

⁶ ČTK. *První opatření proti Huawei: obrana odstraní z telefonů přístupovou aplikaci;* (<https://www.euro.cz/politika/prvni-opatreni-proti-huawei-obrana-odstrani-z-telefonu-pristupovou-aplikaci-1439092>)

⁷ NÚKIB. *Varování NÚKIB před používáním softwaru i hardwaru společností Huawei Technologies Co., Ltd., a ZTE Corporation;*

(<https://nukib.cz/download/uredni-deska/Varován%C3%AD%20NÚKIB%202018-122-17.pdf>)

a podpore. Možno aj z toho dôvodu sa prezident Miloš Zeman proti spomenutému varovaniu NÚKIB ohradil a poukázal na to, že to môže veľmi nepriaznivo uškodiť českej ekonomike.⁸

Nielen v Českej republike, ale aj v krajinách po celom svete sa vedú pochybnosti o dôveryhodnosti firmy Huawei a možnom nebezpečenstve, spojenom s týmito výrobkami. Vláda amerického prezidenta Donalda Trumpa v auguste minulého roka, prijala zákon, ktorý zakazuje ich používanie vládnyh zložkám a zvažuje prijatie nariadenia, ktorý by ho zakázal aj americkým súkromným firmám.⁹

Americké úrady taktiež už od roku 2016 vyšetrujú firmu Huawei z napojenia na Irán a ďalšie krajiny, kvôli porušovaniu sankcií. Ďalšia tvrdá rana pre túto spoločnosť prišla zo strany Washingtonu, v decembri minulého roku, keď do Kanady prišiel zatykač na finančnú riaditeľku firmy Huawei Meng Wan-čou, ktorá je zároveň aj dcérou zakladateľa tejto spoločnosti. Kanadské úrady pani Wan-čou zadržali – okrem iného aj preto, že je podozrivá zo špionáže pre túto firmu.¹⁰ Čínske úrady nenechali na svoju reakciu dlho čakať a hneď nato zadržali 13 kanadských občanov, ktorých neskôr však aj prepustili. Niektorí tento akt považujú ako odvetu a ďalší ako dôkaz o blízkom napojení štátu a firmy Huawei.¹¹ V súčasnosti sú vzťahy medzi Čínou a Kanadou stále veľmi napäté čo dokazuje aj zatknutie ďalších dvoch Kanadčanov, ktorí sú naopak podozriví zo špionáže v Číne.¹²

⁸ Hradilková, Bártová, E. *Noční můra české bezpečnosti. Technologie Huawei používá vláda, armáda i Hrad, zjistila analýza*; (<https://denikn.cz/29043/nocni-mura-ceske-bezpecnosti-technologie-huawei-pouziva-vlada-armada-i-hrad-zjistila-analyza/?ref=list>)

⁹ ČTK. *Trump chce firmám zakázat spolupráci s Huawei a ZTE. Chystá nařízení*; (https://www.idnes.cz/ekonomika/zahranicni/trump-usa-zakaz-huawei-zte-spehovani-cina.A181227_122800_eko-zahranicni_are)

¹⁰ ČTK, iDnes.cz. *USA udeřily na čínský Huawei. V Kanadě zatkli jeho finanční ředitelku*; (https://www.idnes.cz/zpravy/zahranicni/kanada-usa-financni-reditelka-huawei-zatceni.A181206_093834_zahranicni_baje)

¹¹ Reuters. *Canada says 13 citizens detained in China since Huawei CFO arrest*; (<https://ca.reuters.com/article/topNews/idCAKCN1OY05Q-OCATP>)

¹² Jiang, S.-Westcott, B. *China reveals case against two Canadians detained in wake of Huawei arrest*; (<https://edition.cnn.com/2019/03/04/asia/china-canada-kovrig-spavor-huawei-intl/index.html>)

Aktuálna debata okolo Huawei sa vedie v súvislosti zavedenia novej generácii telekomunikačných 5G sietí.¹³ Táto sieť však nebude iba ďalšia evolúcia v rýchlejšom mobilnom internete, ale pôjde o skutočný technický prevrat. Mala by totiž podporovať aj holografické zobrazenie a internet vecí, vrátane využívania autonómnych áut a inteligentných domov.¹⁴ Spoločnosť Huawei chce vybudovať tieto mobilné siete, nielen v Číne, ale zapojiť sa do ich vývoja aj v iných krajinách.¹⁵ Opäť sa teda v tomto prípade otvára riziko, že čínsky výrobca si cez túto sieť, bude môcť spravovať a kontrolovať prenosy akýchkoľvek dát a obsahov, ktoré prejdú týmito zariadeniami. USA spolu s Japonskom, Austráliou a Novým Zélandom preto už Huawei z výstavby 5G sietí vyradili. Podobnú možnosť tiež zvažujú aj v Belgicku a v Taliansku.¹⁶ Situácia okolo 5G sietí od Huawei vo Veľkej Británii a v Nemecku je naopak trochu opatrnejšia,¹⁷ nakoľko podľa nemeckej vlády, zatiaľ neexistuje žiadny priamy dôkaz, žeby práve táto firma pomáhala svojej vláde vykonávať špionáž.¹⁸

Kauza súvisiaca s Huawei vypukla tiež aj v Poľsku, kde na začiatku tohto roka došlo k zatknutiu čínskeho zamestnanca varšavskej pobočky Huawei a tiež bývalého poľského dôstojníka spravodajskej služby. Tieto osoby čelili obvineniam, že úzko spolupracujú s čínskou

¹³ 5G siete- sú to siete piatej generácie, ktorý by mali nahradiť súčasné 4G siete. Túto technológiu, ktorú Huawei pomohla vyvinúť, je možné chápať ako novú rozsiahlu sieť, ktorá zhromažďuje a späť distribuuje dáta všetkého druhu.

¹⁴ Procházka, J. *Čo je to 5G, nová technológia mobilných sietí ?*; (<https://techbox.dennikn.sk/co-je-5g-nova-technologie-mobilnych-sieti/>)

¹⁵ Cilluffo, F.J.- Cardash, S.L. *What's wrong with Huawei, and why are countries banning the Chinese telecommunications firm?*; (<http://theconversation.com/whats-wrong-with-huawei-and-why-are-countries-banning-the-chinese-telecommunications-firm-109036>)

¹⁶ Novinky. *USA, Austrálie, Británie...Kde všude má Huawei problém?*; (<https://www.novinky.cz/ekonomika/494262-usa-australie-britanie-kde-vsude-ma-huawei-problem.html>)

¹⁷ Porter, J. *Huawei's 5G equipment is a manageable risk, British intelligence claims*; (<https://www.theverge.com/2019/2/18/18229111/uk-huawei-5g-security-risk-concerns-ncsc-gchq>)

¹⁸ Carrel, P. *Germany does not want to exclude Huawei from 5G buildout: Handelsblatt*; (<https://www.reuters.com/article/us-huawei-europe-germany/germany-does-not-want-to-exclude-huawei-from-5g-buildout-handelsblatt-idUSKCN1PW1TA>)

vládou.¹⁹ Huawei práve aj tu mal byť hlavným adeptom na výstavbu nových 5G sietí a však po tomto incidente, poľská vláda zrejme uprednostní skôr americké či európske firmy. Okrem iného poľská vláda zvažuje aj zákaz produktov tejto spoločnosti v celej štátnej správe a rovnako vyzvala aj EÚ a NATO, aby k tejto veci zaujali jednotné stanovisko.²⁰

Reakcie Číny sú na druhej strane, v každom z týchto prípadov rovnaké. Neustále sa bránia proti akýmkoľvek obviňujúcim vyjadreniam, žeby ich technológie mohli byť nejak škodlivé pre ich užívateľov a popierajú ich. Na začiatku tohto roka dokonca čínske Ministerstvo zahraničných vecí oznámilo, že vláda povzbudzuje čínske podniky, aby dodržiavali zákony krajín, v ktorých pôsobia, v domnienke, aby čo i len trochu zmiernila obavy z jej činnosti.²¹

Vo svojom ďalšom vyhlásení vo februári tohto roku Huawei navrhol v Poľsku zriadiť centrum pre kybernetickú bezpečnosť, pokiaľ by to úrady v Poľsku prijali ako dôveryhodné riešenie za celú vzniknutú nepríjemnú situáciu. Cieľom tejto iniciatívy je dať jasne najavo, nielen Poľsku, ale aj ostatným európskym štátom, že táto spoločnosť je transparentná, a že nie je nijak napojená na špionážne služby a zmierniť tak súčasné napätie okolo tejto značky.²²

Snahy EÚ vykonať nejaké zmeny vo vzťahu k spoločnosti Huawei sú iba v počiatočnom štádiu a ich samotná realizácia je zatiaľ veľmi komplikovaná. Európska komisia zvažuje zmenu a doplnenie zákona z roku 2016 o kybernetickej bezpečnosti, ktorý by vyžadoval, aby všetky podniky zapojené do kritickej infraštruktúry prijali primerané bezpečnostné opatrenia. Spoločnosť Huawei sa k tomuto plánu vyjadrila spôsobom, že je otvorená spolupracovať

¹⁹ Birnbaum. *Poland detains employee of Chinese tech giant Huawei on spying charges*; (https://www.washingtonpost.com/world/europe/poland-detains-employee-of-chinese-tech-giant-huawei-on-spying-charges/2019/01/11/ac148e42-15a0-11e9-90a8-136fa44b80ba_story.html)

²⁰ ČTK. *Polsko zvažuje zákaz výrobků Huawei. Omezení by mohlo platit pro úřady, firmy i občany*; (https://www.irozhlas.cz/zpravy-svet/huawei-zakaz-vyroby-polsko-2019_1901131708_ako?)

²¹ Fouche, G. *Norway considering whether to exclude Huawei from building 5G network*; (<https://www.reuters.com/article/us-norway-huawei-tech/norway-considering-whether-to-exclude-huawei-from-building-5g-network-idUSKCN1P31LJ>)

²² Novinky. *Huawei chce zřídít centrum pro kyberbezpečnost v Polsku*; (<https://www.novinky.cz/internet-a-pc/bezpecnost/496601-huawei-chce-zridit-centrum-pro-kyberbezpecnost-v-polsku.html>)

s európskymi inštitúciami s cieľom rozvinúť štandard kybernetickej bezpečnosti.²³ Vzhľadom na súčasný stav Európska komisia kvôli bezpečnostným obavám, zvažuje zákaz implementácií zariadení pre mobilné 5G siete od tejto čínskej spoločnosti. Na druhej strane sa však operátori v EÚ obávajú, že tento zákaz by zároveň mohol negatívne ovplyvniť ich aktivity.²⁴

Budúci vývoj je preto zatiaľ veľmi nejasný a v súčasnosti je to skôr v réžii jednotlivých štátov ako sa k tomuto možnému riziku zo strany čínskej spoločnosti postavia, rovnako aj v prípade Českej republiky, ktorá sa bude musieť čím skôr rozhodnúť a zaujať jednotný postoj k danej veci.

Text je tretím ze série článkov, ktoré vznikly v rámci projektu “[Comparative analysis of the approach towards China: V4+ and One Belt One Road](#)” podporeného [Mezinárodním visegrádským fondem](#).

²³ Emmott,R.- Chee,F.Y., Plucinska,J. Exclusive: *EU considers proposals to exclude Chinese firms from 5G networks*; (<https://uk.reuters.com/article/uk-usa-china-huawei-tech-europe/eu-considers-proposals-to-exclude-chinese-firms-from-5g-networks-idUKKCN1PO2MJ>)

²⁴ ČTK. *Európska komisia zvažuje zákaz zariadení Huawei pre siete piatej generácie*; (<https://finweb.hnonline.sk/zahranicna-ekonomika/1884649-europska-komisia-zvazuje-zakaz-zariadeni-huawei-pre-siete-piatej-generacie>)